سرمني اوبنکي

وېناوال
محمد معصوم هوتک
۱۳۶۹ش

Ketabton.com
www.hotakonline.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اوښکي د هغه ویاړلي، سرلوړي، مېړني او اتل قام (پښتانه) نامه ته اهداء کوم چي حماسو یې تل بیده اولسونه راویښ کړي، د محکومو اولسو په زړه کي یې د آزادۍ غوښتني روحیه راژوندۍ کړې او د استبداد او استعمار پخې ماڼۍ او وسپنیز دېوالونه یې ړنګ کړي دي - خو ده ته په پاداش کي کنډواله وطن او ګړوب کوروړ رسېدلئ دئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	مخ
لومړۍ خبري	5
لویه خدایه (ج)	6
ناورین	7
بیځایه توقع	8
عبرت	9
آښکلي کندهاره	10
ارذل المخلوقات	12
د سید جمال الدین افغاني قبر ته	13
د اشنا یاد	14
زیړه تابلو	15
کریږي	16
ډوبه جاله	17
د میني ترون	19
بي خونده اختر	20
حتمي بری	22
مرموزه ولوله	24
د سرنوشت شپېه	25
انجام	27
لبرېزه کاسه	28
افتضاح	29
د پولیګون دښت	31
نه دي دي په یاد	33
څه پروا ده؟	35
د شهیدانو چوک یا رنځور کندهار	36
هیڅ مي باور نه و	38
ستړي خپه	40
کوثري خاخکي	42
توبه يي تر بد ترو	43

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	مخ
د لمني روی	45
د زړه سوده	46
سپېڅلی احساس	47
د ازل کښلي	49
انسان	50
د کاڼي کرښي	52
پوخ نرخ	53
څه يې کوم	54
پاينات	55
د هستۍ شرط	55
جګه غاړه	55
رجا	56
آخر ولي؟	56
آغم ځپلو !	56
واقعي مسؤل	57
پښتانه	58
بې مهره ساحل	59
ورکه هديره	60
خزان پسرلی	61
مهاجرت	63

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړۍ خبري

په دې کوچنوټي مجموعه کې زما هغه اشعار راغونډ دي چې زیاتره برخه یې د ۱۳۶۲ش - ۱۳۶۸ش کلونو په دوران کې په کابل یا کندهار کې ویل سوي دي. دا کلونه له تأثیره ډک کلونه وه. په هیواد کې حوادث دومره تراژیک او خواشینوونکي وو چې د ډېر زمخت احساس خاوند یې لا هم ځوراوه. له بلې خوا زما ډېر تیروني دوستان او یاران را څخه لیري سوي او پر پردیو هیوادو یې د هجرت ترخې او اوږدې شپې تېرولې او زه په وطن کې تک تنها اوسېدلم. نه مې له چا سره ورو ووت او نه مې وینه ور سره ګډېده. مرګونه، خرابۍ، د حوادثو تاثر او د تنهایي حالت هغه عوامل وو چې زما د اتلسو کالو بیده شعري احساس یې را ویښ کړ. شعر زما د یوازیتوب ملګری سو او د زړه سوده. باید ووایم چې ما په ۱۳۴۴ش کال، هغه وخت چې په ښوونځی کې مې درس لووست، په شعر ویلو پیل وکړ. د کندهار په سرکاري اخبار (طلوع افغان) کې مې یو ، نیم شعرونه چاپ هم سول. (وګورئ د ۱۳۴۴ش کال د حوت د درویشتمي نېټې ګڼه). خو نه پوهېږم چې ولې مې یو دم شعري دنیا ته شا سوه او پوره اتلس کاله مې بیا هیڅ و نه ویل.

طبیعي ده چې د دې شعرو د خپرېدو زمینه ما ته دننه په هیواد کې نه وه میسره. شعر به مې وکېښ، ځینو کسانو ته به مې ولووست او له ځانه سره به مې خوندي کړ. د څه مودې راهسې چې له هیواده لیري د هجرت شپې او ورځې تېروم، په دې فکر کې سوم چې خپلې خورې ورې پاڼې سره راغونډې او طبقه بندي کړم او دا دئ نن مې یوه برخه سره ترتیب کړه.

زه پر دې خبره معترف یم چې د دې مجموعې په شعرونو کې لازمه رنګیني نسته. دا به زما د خامۍ نتیجه وي. ځکه شعر پر فکري آمادګۍ او استعداد سربېره، مشق او ممارثت هم غواړي چې زه دا نیمګړتیا په ځان کې په پوره عمق سره احساسوم. وایي چې: "پیاز دي وي، په نیاز دي وي" په همدې خاطر تاسي د مجموعې لوستلو ته رابولم. زما په ګومان په یو ځل لوستلو ارزي.

محمد معصوم هوتک
یونیورسیټي روډ - ګلشن اقبال - کراچي
د میزان۲۲مه، ۱۳۶۹ش = د اکتوبر۱۴مه، ۱۹۹۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه!

خدایه! عقل و ماغزه مي و خوږمنو ته دارو کړې
دا کمزورۍ هډ و لېچ مي و خدمت و ته چمتو کړې
په اومړي تار پتلېس بدن مي ستا څه مړوچ غوښتئ
د هیواد د اورنی مینې نفس را پکښي پو کړې
د ګناه ثوری مي سپک کړې د بدۍ قدرت را مه کړې
خوړین زړګی مي د نېکۍ په ټینګ سپنسي باندي رفو کړې
رندي سترګي مي په نور د معرفت کړې را روښانه
بصارت مي بصیرت کړې تېپه لار راته چارسو کړې
دا بیوزلي دا خوار ځواکي چي محتاج ستا د کرم دي
پر جابرو و سرکښو باندي خدایه ته کابو کړې
فرعونان د زماني چي د قدرت په نشو مست دي
د خپل قهر و غضب په توپاني سیند کي لاهو کړې
کاهنان چي مو د بخت د ګرځېدو فالونه ګوري
طلسم یې مات، کوډي باطلي، خام یې سحر و جادو کړې
چي به زموږ و ووږ بورجل ته په کږو سترګو کاته کا
زما معصوم آه په پسې کړې (مازیګر یې کور جارو کړې)

کابل - ۱۳۶۴ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناورين

سخري دي، كركنډي دي، غرگي دي او كودري دي
غرونه دي، لاښونه دي او لوړي و ژوري دي
دښت دئ، دامانه ده، توره دربه ده لار وركه ده
ژرگي دي، اغزي دي او كروړي زوروري دي
دوبی دئ، اهاړ دئ، مځكه سره وربانـدي شپه مو ده
اور دئ، سرې لمبې دي، سرې سكروټې دي بخري دي
يخ دئ، بدن لخ دئ، وچ هډونه سړه لوې ده
ژمی دئ، باران دئ يا د واوري سپين خپري دي
تگ دئ، حركت دئ، گرداونه دي، څرخونه دي
كډې دي باريږي د هر چا پر څټ تَوري دي
وېر دئ و ناورين دئ و افسون دئ و ژړاوي دي
نه دي پر كراره كه ځوانان دي كه سپين ږيري دي
څنگ ته يې غيرت دئ، حميت دئ، سرښندنه ده
خاوره ده هيواد دئ، د ساتني يې خبري دي
سر دئ، ككرۍ دي، اندامونه دي، لاښونه دي
ميندي پر را ټولي پر شكولي يې غومبري دي
شخول دئ، كړكچو دئ، سره غوغا ده، توري كرږي دي
پاته نازولي پر ميدان دي يو وزري دي
منځ كي يې حساس معصوم ولاړ په اند ښننو كي ډوب
شعر يې دئ، قلم يې دئ د غم سوي سندري دي

كابل - ۱۳۶۳ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېځايه توقع

دوی مستي را څخه غـواړي په شعـــــرو و په بيتو کي
ما کلونه دي تېر کړي پــه غمـــــــو په اند ېښنـــو کي
وايــي پاڅـــــه ونځېــړه، رنـــــدانـــه لاره درواخله
څو به خورې د زړګـــــي وينـــي د شرابـــو په جامــو کي
څو به ســـــر پر زنګانه يـې تحيـــــر بــــــه دي وي رشه
څو به ناست يې بـــــې مـونسه بې غمخوره په حجرو کي
راسه راسه بـــــزم تـود دئ عيش و نوش شعار د ورځي
خوښ خوښ ګرځــه، غـورځـه پرځـه په ګډا په اتنو کي
خو:
زه به څرنګه هـــــوس کړم چي مي ورور په وينـــو لامبي
زه به څرنګه مستي کړم چي ماتـــــــم وي په کورو کــي
زه به څرنګه خندا کړم چـــــي ياران پـه وينـــــــــو ژاړي
زه به څرنګه خوښي کــــــړم چي اولس ډوب وي غمو کي
زما دي زهـــــــــر و زقـــوم ســـــي کتلمي و نعمتونـه
چي مي څنګ ته بوري وراړي وي له لـــوږي په نارو کـــي
چي اشنا په شوا خون وي، هډ يې مات زړه يې محزون وي
تو لعنت دي زما پر پت سي، کــــه به غورځم په ښارو کي
پرېږدئ پرېږدئ معصوم پرېږدئ تاسي هسي و دی داسي
بورا خوښه وي پر ګلـــو، پتڼ خوښ وي په لمبـــــــو کي

کابل - ۱۳۲۴ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبرت

د هلکـــــو په شان ناست دي جوړوي لـــه خاورو باغ
په اوبـــو بـــه چا ليدلئ وي بل ســــوئ يو څراغ
د مېـــړه به قول، قـــول، ژبه، ژبـــه، هوډ بـــې هوډ و
بور دي مات سه بې غيرته ! لوی سړی وايــــې درواغ
ها چي لافي يې د عشق کړې، تاسي وينئ چي نن څه کړي
پر مرداره باندي جنګ دئ، تـــور يې مخ لکـــه د زاغ
خدايه نه دي وای هست کړئ، يا دي نـــه وای پوهـــولئ
يا په دواړو سترګو ړوند وای، راته يـــو وای دښت و راغ
ابتلا ده راتـــه پېښه، لـــــوی ميدان د امتـــــحان دئ
بُرد و باخت يې معلوم نه دي، سترګي سرې زړګی مې داغ
يا خو زما ماغـــزه خراب دي، يا لـــه ده څخه لار ورکه
يا بـــه بل مکر تـــر منځ وي، زموږ به نه رســـي دماغ
اي معصـــومه پرېشاني دي پيلامه د خوبنې بــــوله
تور سکاره دي ما ليدلي، سرې سکروتـــــي پر اوجاغ

کابل - ۱۳۲۳ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

آ ښکلې کندهاره

درواري ســــم، درواري ســـــم آزمورِ ښکلــــــي کندهاره
آ اشــــــرفه د ښــــارونو، آ نامـــــداره آ تاجـــــداره!

++++

ستـــــــا په خاوره کي اکسيــــرو، د رندو سترګو توتيا وه
ستـــــــا اوبه آب حيــات وې، هر يو ښاخکی دي شفـــا وه
هــــــره پاڼه دي زرپــــانه، هــــره ترخــه کېميا بوټــــی
هــــــره تيــږه دي عقيق وه، هــــره پرښــه دي خــــارا وه
هــــــر فاتح د ملتونو، په ګــــــوندو ستـــــــا و همت ته
هــــــر غاصب د ثــــروتونو، تاته پړ، ماتي پخــــــوا وه
تا روزلي اتــــــلان وه، تا روزلـــــي شنـــــه زمريـــــان وه
هنګــــــامه د فضيلت دي، خپـــره سوې شا و خــــــوا وه
چا د وېـــــر ماتمکده کـــــړې؟ چا په وينــــــــو اغشته کړې؟
چــــــا د خاورو کنډواله کړې؟ چــــــا دي ژوند کړئ ناکراره
درواري ســــم، درواري ســـــم آزمورِ ښکلــــــي کندهاره
آ اشــــــرفه د ښــــارونو، آ نامـــــداره آ تاجـــــداره!

++++

د ميــــــرويس مېنه ده رنـــــګه، د احمد کور تش خالي دئ
حجـــــــرې د فضل تـــــوري، ظلمت بانـــــدي طـــــاري دئ
د قيطـــــــول څوکه چي ســــــرو، د نادر د ســــــرو مخ ته
په ګوليو رښـــــــکي رښـــــکي، رود د وينو ترې جــــاري دئ
د مانجـــــــي جرګي دي څه سوې، کوکـــــران ولي خاموش دئ
د شېر سرخ فيصلي ماتـــــي، پر زړګي مـــــي داغ کـــــاري دئ
ها مــــــانۍ د نارنج څـــــه سوه؟ ها محفـــــل د ادب چيــــرې؟
تغــــــــر تول محضر سپيــــــــره هم د فاضل کنـــــدهاري[1] دئ
دا شـــــــامت د کـــــوم اسيو، دا تنـــــدی د کوم ترېنګلــــــي
چي سمسور و شنـــــه باغونه دي ســــول ډک له خنډ و خـــــاره

[1] د علامه عبدالحی حبيبي مريني ته اشاره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروارې سـم، دروارې سـم آزموږ ښکلـي کندهاره
آ اشـرفه د ښـارونو، آ نامـداره آ تاجـداره !

++++

ستـا ماڼۍ و ستـا قصرونه، ستا وياړلي عظمتونه
ستـا دښتونه ستـا رغونه، له ميوو څه ډک باغونه
ستـا جادې ستا سړکونه، ستـا کوڅې ستا فصيلونه
ستـا قريې ستا محلونه، لـوېې لارې او واټـونه
ستـا ځوانان و ستا مېړونه، لـه غيرته ډک يې زړونـه
ستـا مشران کلک يې هډونه، لـه هيبته ډک ږغـونه
ستـا قومونه اولسونه، ستـا له وياړه ډک نسـلونه
د نا اهلو په لاس ورک سـول، مات او ګوډ شـل يې هډونه
تـه د چا دسترګو خار وې، چې نظـر يې ستا هستي کړه
خدای دې ټپ په سترګو ړوند کړې، مور دې بوره سي خور وراره
دروارې سـم، دروارې سـم آزموږ ښکلـي کندهاره
آ اشـرفه د ښـارونو، آ نامـداره آ تاجـداره !

++++

آ نيـازمنـو آ غمخـورو آ سپيـن ږيـرو آ ځـوانـانـو !
آ غښتـلـو مېـړنيـو آ دوستـانـو عـزيـزانـو !
آ دننـګ و غيـرت نسله، د بابا د کـوروارثـو
لـه دې کور څخه اور مـړ کړئ، د زړه سرو آ زلميانو !
نازولـو تې ناز ورکـړئ، کړېـدلي دلاسـا کړئ
د دښمـن کور يـې خراب کئ، آ د رزم اتـلانو !
د کـونډيانو غـم يې وخورئ، يتيمانو تې ډاډ ورکړئ
دا نغـرې به بيرته جوړ سـي، په همت د باتـورانو
هـلئ هـلئ ژرسئ ژر سئ، دا کـورګې بيرتـه ودان کړئ
عـظمت يـې اعاده کـړئ، ور روښـانه يـې کئ لاره
دروارې سـم، دروارې سـم آزموږ ښکلـي کندهاره
آ اشـرفه د ښـارونو، آ نامـداره آ تاجـداره !

ده خواجه - کندهار - ۱۳۷۴ ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارذل المخلوقات

په وراني کي قهرمان دئ   په عمران کي دئ ناسيال
د دنيا خوبي په ده کښي   په خروار کي يو مثقال
و پيسو ته يي نينګلي   ډکوي خورجين جوال
نړوی يي سوځوي يي   تمدن د هزار سال
لاس يي سور په وينو لژند   کړي د سولي استدلال
د ممنوع وينو ته ترږی   وي په مرګ باندي خوشحال
د خپل ورور په وينو لامبي   دا يي حال دا يي احوال
نه يي زړه سوړ سو په ژوبله   نه يي وېره له وبال
نه سړه سوځي پر کونډو   نه پر آل نه پر عيال
که بي وسه او ذليل و   بي غيرت وي غوړه مال
د ناکس په پښو کي پروت وي   چاپلوسي يي بي مثال
د قدرت پر خره چي سپور سو   نو فرعون دی يا دجال
نه يي خپل ماضي په ياد وي   نه يي ډار له استقبال
نه مسلک نه يي ايمان وي   نه يي شرم په اعمال
هی ! افسوس د انسان نوم دئ   چي انسان وي پرې پايمال

کابل - ۱۳۶۴ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سید جمال الدین افغاني قبر ته

په کانون کـــي د پوهنـــي، يـــوه دنګه مقبـــره ده
د افغــــــان د تاريخ پانـــه، هديره د علامــــــه ده
يا، خطا سومـــه غلط ســـوم، هديره خو وي د مړو
علامه نه مـــري ژوندی وي، دا د تيـــږې نوشته ده
دا محضــــر د ها سيـــد دئ، چي فيضوني رسېدلي
که لنـدن و که پاريس،مصـر و ايـــران که ترکيـــه ده
آسيده ! آپښتـــــــــونه ! ستا يادونه به همېش وي
ستا پيغــــــام د اولسونو، د راتلونکي برنامه ده
ستا په ګوتو هره کرښه، يـو کتاب د معـــــــرفت دئ
ستا د خولې هره خبـــــره، نن يې ګورو وجيزه ده
ته حامي وې د بېـــــوزلـــو، ته ناجي د ملتـــو وې
و خپل کور نه دي نظر دئ، چي پر سر يې څه جګړه ده
اهريمن سترګي ســـرې کړي، نړوي يې سوځوي يې
د کونړ له سينده جوړه، د سرو وينـــــــو نربده ده
کندهار تولـه ګړوب سوئ، د هيلمند د وينو بوی ځي
د پنجشيـــــــــــــر هره ډبره مو په وينو تکه سره ده
د هرات و منارو ته، د سرو وينــــــــو زيني جوړې
طالبان ټوله سياه پوش دي کنډواله يې مدرســــه ده
د سرکښو طاغوتيانو په لاس ستا کورګی خراب سو
هره پـولــــه د وطن دي، د شهيـــــــد و هديـــره ده
د وطن ملالــــــه پېغله، د واده پـــــــر تخت شهيده
سينګار سوې کفن پوشه، ته به وايـــــې چي بيده ده
د وطن ځوانان دي ټوله، د ايثار پر مورچل ناست دي
سرښندني په سيالۍ دي جوړه کړې هنګامـــــــه ده
خو ستا روح دي تل آرام وي، اطمنان به دومره درکړم
پر جابــــــرو باندي هـــــر ځای، د زلميـــــو غلبه ده

کابل - ۱۳۶۴ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اشنا یاد[2]

زړګیه ! په لمبو دي، ځان سوځلئ دئ که نه
په غم کي د اشنا دي، کړولئ دئ که نه
د حسن په بازار کي دي یوسف ګدایي ګر کړ
تا کله په آینه کي ځان کتلئ دئ که نه
د ټک دانه راوختل په کومي د شاعر کي
طبیبه تا ناسور داسي لیدلئ دئ که نه
د ګل پر ځای اغزی سو د ګلاب پر ځای زقوم دئ
پېپچک پر چنبېلي راخر خېدلئ دئ که نه
صیاده ! پرون ټول بلبلان ولاړل ستا له وهمه
تا بیا نن د تزویر دام غوړولئ دئ که نه
له ګله لطافت ولاړ او له جامه مستي ولاړه
له کومه چي (بارو) په سفر تللئ دئ که نه
د شپې ژړا دي زېری د وصال ګڼه معصومه
شبنم دي پر ګلاب سهار لیدلئ دئ که نه

کابل - ۱۳۶۵ش

---

[2] د **۱۳۶۵**ش کال د کوچني اختر ورځي وې. د کابل ښار په یو کور کي د (خانونده های نو به قدرت رسیده) څو تنه راغونډ وو او د ساز و سرود محفل یې جوړ کړئ و. زه د یوه بېګانه بندي د خلاصون له پاره لاالهانده ګرځېدلم. یو چا د دغه کور پته راکړه او د عریضې وړاندي کولو له پاره یې همدا موقع مناسبه وبلل. کور ته ورغلم. سندرغاړي زما د خالپوڅو د ملګري (جهاني) یو شعر په ډېر حزین مقام وایه. ما سمدلاسه د خپل اشنا په یاد، د ده د شعر په اقتفاء پورتنی نظم په حافظه کي ووایه. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیږه تابلو

ځوک په فکر د خپل سر دي، چا ته غم دي اولادونه
چاته خپله هستي اور سوه، پکښې بايلودل سرونه
ځوک په فکر د ثروت دي، ټولوي يې غونډوي يې
تر مسلک ورته تېرېږي، پکښې ږدي خپل ايمانونه
ځوک د خپل مقام پاينښت ته، ناروا وي روا بولي
نصب العين يې بس همدا وي: زما دي عيش وي عشرتونه
ځوک د تېرجا و جلال په تمه ناست انتظار باسي
و کسات و انتقام ته جوړوي اوږده پلانونه
ځينو لار ده ورکه کړې، بې هدفه رهي سوي
نن شپه دلته سبا هلته، نامعلوم لور ته مزلونه
چا بوړی دی راسته کړی، ډزهار دئ ټکهار دئ
د خورلڼو په مرگ وياړي، تاووي ورته برېتونه
چا د حق تر بيرغ لاندي، څه نادودي هم و نه کړې
که دا ټولي درته ليکم، ترې به جوړ سي کتابونه
ځوک حيران و اوتر ناست دي، د زمان و تماشو ته
سترگي هيښي راختلي، په شپو شپو وهي چورتونه
نه يې عقل په رسېږي، نه يې فکر ملگری کا
د ماشوم په شان اخيستی، گرداورد يې خوري ځرخونه
ځوک بيا خوښ په خريږي دي، د عمرو ارمان يې وخوت
ښرموښ څه غواړي له خدايه! باد، سېلۍ او بارانونه
يو منصف و يو مصلح و يو غمخور و زړه سواند نسته
چې د چا پر سر لاس تېر کړي، د چا مات کړي ورمېږونه
دا ټونگونه د دښمن دي، که نه خپل خو داسي نه کړي
دا چي ورانه مو بازي ده، بېگانه پکښې لاسونه

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړېږي

مينـــه راتـــه اورده، په سوځېــــــږمه کړېــږمه
ژونـــد راته زنـــدان دئ، زهيـــرېږمه ځــــورېږمه
ما ويله سرې لمبـــــــــې يوازي زما پر سر دي بل
هر لور ته چـــــي ولاړ سمه په پوړندو کي خېژمه
ګوره زماني ته څه نخري کوې، څه لوبي کـــــړې
کله ورته شين د ژړا ولار سم، ګاه خنــــــــدېږمه
مګر د عالم مي کله داسي لېــــــوني کړي چي:
مخ مي سي پر بوښو، کـــــرېږي پيل کړمه ژړېږمه
رډ رډ ورته ګـــــــوري پر لمن باندي لمبي څرخي
نور خلک ړانـــــده دي او که زه نه په پوهېـــــږمه
لاس واخله ناتــرسه، څه کاني وې چي دي ونه کړې
ستا حيـــــــا که نسته، آخر زه بلا شرمېـــــــــږمه
خپل باريک احساس و حساس مغز ته چي وګـورم
آفـــــرين پر ما ! چي لا ژوندی يـــم تېرېــــــږمه
شعـــر مشغولا ده، که نه زه و شاعـــــــري چيري؟
څه نسبت زما و د قلـــــــم، خوشي ويـــــــــږمه
ښي شپېي د ژوند مي په ناورين په شواخون کي دي
ځکه زه معصوم چي شپـــــــــه تيرېږي لا ننېـــږمه

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوبه جاله

مکر شعار د زمان، ټگی مضمون د دوران
درواغ خاصه د مړو، فرېب خصلت د انسان
د واعظ ځای نیولئ، دئ اهریمن و شیطان
د ظلماتو پردې، پوښلئ مخ د اسمان
چپه غوبل دئ روان، جاله چپه کړه توپان
اوبو اخستي کوچنیان، آه و ناله د افغان
سراسر عمر هجران، یم د وصال په ارمان
د زړه په وینو گذران، گوره چې څنگه به سي؟

++++

څوک له نېستیه فرار، له ژونده سوله بېزار
څوک له مستیه جرار، هستي یې من و خروار
څوک د بمبارد له بیري، منډي سرونه په غار
څوک د چپاو له وهمه، کاږي د مرگ انتظار
چاته ښارونه اور سول، مخ پر صحرا خوار و زار
و چا ته کلی دوږخ، سیده را دروميي پر ښار
څوک د جگړې پر ډگر، ځوانیمرگی ته تیار
سول قرباني و نثار، گوره! چې څنگه به سي؟

++++

ارام په کور کي وي ناست، یواري شخول سي ژړا
کور ته هاوان ولوېدئ، کورنۍ سوله تباه
دا غم لا نه وي تمام، بیا چوکچوکه سي غوغا
پر پلاني متان پټاو سو، کوچنیان یې سول نیمه خوا
ناڅاپه بیا سي ناره، لاندي تر ټانک سو بابا
لنگ و لاښ پروت پر سړک، ریچې ریچې یې سوه ملا
دربی درزی د توپو، د سرو گولیو بریښنا
د ټولو غوږ په هوا، گوره! چې څنگه به سي؟

++++

(c) ketabton.com: The Digital Library

سکني وړونه اخته، یو د بل کور یې کړ چور
دښمن نوکان جنگوي، ورته ولاړ په غرور
خواره یاران د کلو، چي گډ یې غم و سرور
یو د بل وینو ته ناست، غوښي شکوي په امبور
ټپ چي پر بدو واوړي، ور څخه جوړ سي ناسور
علاج یې سخت و مشکل، د ناروغ ژوند په ضرور
د کلاوې سر دئ ورک، تللئ له سترگو څه نور
راباندي خاندي تربور، گوره ! چي څنگه به سي ؟

++++

زما احساس و ماتم، زما اندازه و الم
زما برداشت و فکر، زما سوې مینه و غم
زما صداقت و رشتیا، ځای پکښي نسته د چم
زما سپېڅلي دنیا او دا چمبازه عالَم
نې تحمل راسره، نه یې طاقت نه یې زغم
نه ښکاره کیږي خلکو ، ورته عاجز دئ قلم
کوټلي ویني د زړه، راځي تر خوله و تر نم
گرېوان مي لوند دئ په نم، گوره ! چي څنگه به سي ؟

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میني ترون

و یوي نغمې ته ناخـــې باده نوش زاهــــدان دواړه
د یوه هدف و لـــــور ته ځي هنـــدو مسلمان دواړه
اور د میني چي پر بل سي یـو د سترګو رپ کافي دئ
چي مکوټ سي پکښې ټــوله دا دنیا ها جهان دواړه
ازموینه د عشق ګـــرانه احتیاط ډیر ورلـــره بویه
ډېرو اېښئ پر دې لاره دئ خپــل دیــن و ایمان دواړه
ملامت نه یمه خلکـــــو خپله مینه راته اور ســـوه
خیر که لیري رانه ګرزي بېګانه و خپلــــــوان دواړه
که هر څو یـــم بخت کړلئ منتظر یـــم ستا و لور ته
د باران اوبــــــو ته تږي وي اغــــزي و ګلان دواړه
تا پرون کړې د زهد لافي نن ملنګ د میخانـــې سوې
مخ دې تور پزه دې پرې کړه پرېږده وعظ و بیان دواړه
مینوشي د تقوا نخښه پایکوبـــــي د قبول شرط دئ
د کوثر پـــر ځاه اوبیـــږي دوږخیــان جنتیــان دواړه
که د میني ترون نه وای د معصوم په حســاس زړه کي
لا د مخه بې سوځلي وای قلــــــــم و جزدان دواړه

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې خونده اختر

څه له شنــــوخته ډک اختر دئ
نې مزې ستـه نـــــې خوندونه
څه بې خـــونده شپې و ورځې
څه له ګرومه ډک وختـــــونه
نه مستې ستـــــه د زلميانو
نه خوښـــــې ستهٔ نه سازونه
نه سرخې ستهٔ د نکريځـــــــو
تش لړلـــــې مو لاســـونه

++++

زما يادېـــــږي زما ارمان دئ
کندهار ښـــــه اختـــــرونه
ښـــــې لونګۍ، ښه لباسونه
نورانـــــې، ښکلـــې مخـونه
د عيدګاه ماجت لمونځـــونه
تکبيـــــرونه، دورودونـــه
د ســـــرېيو سپلابـــــونه
په لکـــــونو اولســـــونه
زما يادېږي زما ارمــــان دئ
لـــــوی دا لان[3] او مجلسونه
ها درانه درانه سپين ږيـــري
ها لـه مهـــــره څه ډک زړونه
ها د مينې سترې مه ســـــې
ها د غېـــــــرې روغبړونه
دا اسمان دی بـــــدل سوئ؟
که اليش غرونه رغــــونه؟
که دا مځـــــــکه هغه نه ده؟

---

[3] لوی دالان په کندهار کې د ملا ګلداد په کوڅه کې د حاجي محمد اکبر هوتک په کور کې دي. زموږ د کورنۍ لوی و کوچني به په غم و ښادي او اخترو کې په دغه دالان کې راغونډېدل. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

که بدل دي دا دښتـــــــــونه؟
ولي دومــــــره بې نوري ده؟
ولي دومره ډېر غمـــــــونه؟
ولي دومره افسون پروت دئ؟
ولي نستــــه خوشال زړونه؟

++++

نو به ولي خوشالـــــــي وي؟
نو بـــــه ولـي وي سـروزونه؟
په زرو ککـرۍ رغـــــــــړي
جوړ لــــــه وینو څه رودونه
په زرو میندي ســـوې بوري
پر زړګـــــــي د زوی غمونه
په سوو ناوي ســــــر تـوري
ویـــــــې نه کښل ارمانونه
په لکو عالــــــم فرار سول
ځنـــــــي پاته سول کورونه
په ســـــــوو کلي چپه سول
تور ولاړ دي لــــوی ښارونه
په زرو ځـــوانان نېستي سول
ورک یـې مړي و لاښـــــونه
سمـه غر ټول هدیـــــره سوه
څو چي ګـــورې، دي قبرونه

++++

خدایه ! خلاص د غه اولس کړې
پر ارامه یې کــــــــړې زړونه
خدایه ! مــخ تور د پـردو کړې
خدایه ! بس کړې دا مرګـــونه
خدایه ! ټینګ را اتفاق کـــړې
د دښمن شنـــــډ کړې پلانونه
(آمین)
کابل - د کوچني اختر شپه - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

حتمي بری

آ زما غیرتي و تاریخي قامه !
آ زما پښتني و افغاني قامه !
آ د ننګ ټوټو آ د میرویس بچو !
آ د احمد شاه ابدالي قامه !
نن که دي په خوا اوږده مزلونه دي
یا پر تا حرام خواږه خوبونه دي
خوار نېستمن که ناست دي اولادونه دي
پاته يې ښوونځي و مکتبونه دي
شاړي دي پرتې مځکې باغونه دي
ژوند دي سرګردانه احتیاجونه دي
یا دي پر پردو ترږو کمپونه دي
ستا پر سر روان تجارتونه دي
یا که کنډوالې دي نن کورونه دي
خیر دئ، که جګړه ده که جنګونه دي
آ زما تاریخي و غیرتي قامه !
آ زما پښتني و افغاني قامه !
خامخا تېرېږي دا ترخې ورځي
پای ته به رسېږي دا اوږدې ورځې
بیا به دي هیواد وي، اولسونه وي
مات به دي دښمن تور بې مخونه وي
بیا به هنګامه ستا د بریو وي
بیا به غوړي ځوني اتڼونه وي
غرونه به مو پټ په سپینو واورو وي
ډک به په غاټول ټوله دښتونه وي
سوړ ژمی به تېر وي، پسرلی به وي
هره خوا به ورېږم وي، ګلونه وي
بیا به د اوښانو کتارونه وي
پلني به کږدۍ بل به اورونه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېخي به راغبنتـــــــــي ابادۍ ته وي
بيا به همکاري وي اشـــــــــرونه وي
بيا به د غبنتلو جرگـــې جوړي ســــــي
نخښبـــه به په وينو تړونـــــــــونه وي
بيا به شملې نېغي د زلميـــــــــــو وي
بيا به يــــــې د خيال کاږه برېتونه وي
رشک به دښمنـــــــان ستا په بريو وړي
بيا به راژوندي تېر عظمتــــــــونه وي
ښادي به ارواوي د نيکــــونو ســــي
خوښ به په قبـــرو کي مو پلرونه ســي
آ زما تاريخـــــــي و غيرتــــي قامه !
آ زما پښتنــــــــي و افغانــــــي قامه !
خامخا راتلونکـــــي دا وختـــونه دي
ما معصوم ليدلـــــــــي دا خوبونه دي

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرموزه ولوله

نن مي بيا ولي خامــــوش فکر ژوندی سو
په ورو ورو يـــون مي بيا ولـــي ګړندی سو
يو مـــرمـــوزه ولـــوله ده کشـــوي مـــي
يو سرکښ احساس مي بيا د پښې اغزی سو
ما تـــوبـــه وه د نصــوح ورڅخه کښلـــي
د تقدير په حکـــــــم بيا عشق باببړی سو
و ميدان تـــه د جدال چـــي ور حاضر سوم
سقراط د خطابـــــي پر وخت تـــوری سو
خو زما برخـــــه له ازلـــه وه لـــــــږ کمه
حسادت د زمانـــي پر ســــــرباری سو
نن رنځـــــور يم د کلو ، پر بړدنو پروت يم
هډو پوست يـــــمه طبيب راڅه پردی سو
له دنيا و ما فيها څخـــــه پرهېز ســـوم
تـــــول جهان راته د زهـــرو کټوری سو
زمانه ده بـــي تميزه بـــي انصافـــــه
چي جانان چينی د خاورو کنـــډولی ســـو
په سپين مخ و جګــــه غاړه به ولاړ يـــم
که يو وخت د تور و سپين تر منځ سپينی سو
يو خوا مينه د هيواد بل لور هجــــران دی
په دا منځ کي يې معصوم خوار راګردی ســو

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سرنوښت شپېبه

د پامیر له لوړو څوکو د بابا له سر درو
د آمو له مسته روده، د هیلمند سیند له څپو
د پنجشېر له کوهستانه، له کونړه له خیبره
د بامیان له هسکي مېني، د پکتیا له لوړو غرو
د میرویس، احمد له قبره د روښان پیر له ټاټوبي
د کابل له شا و خوانه، د هرات له منارو
هاتفي ږغونه کیږي، اسماني کرږي دي پورته
آ پښتونه ! آ افغانه ! وطن ساته له پردو
دا د هغه قام ټاټوبی، دا د هغه اولس خاوره
چي زمری يې له هیبته څه لړزیږي د ځنګلو
دا د هغه بابا کور دئ، د هغې توري بورجل دئ
چي ساتلئ يې په ګډه ننګ و پت د پښتنو
دا انګړ د هغې ناوي دغه تخت د هغې ښکلي
بدرګه چي يې ډولۍ وه د توپک په ګوزارو
دا هغه توپاني مېنه چي چنګېز يې سلامي کړ
د ګرګین غاښوني مات کړل خوله يې ډکه له ايرو
د نادر لیچي يې غوڅي و مغول ته يې ملک اور کړ
د فرنګ فاتح لښکر يې، په همت کړ پر ګونډو
له برنسه څه درس واخلئ، مکناټن هم در په یاد کئ
د برایډن کیسه مو نه ده، اورېدلي له پلرو؟
عظمتونه ورته پاته له بابا څه په میراث دي
د غیرت درس دئ ورکړئ، مور په غېږ کي په شیدو
اوس هم هغه پښتانه دي، هم هغه توریالی قام دئ
اوس هم هغه قدرت پروت دئ، په موټو کي د زلمو
د هم هغه پلار اولاد دئ، د هم هغه نیکه نسل
پر هغو درو لوی سوئ، چي دوږخ و د دښنو
هم هغه نېغي شملي دي، هم هغه کاږه برېتونه
هم هغه دود و دستور دئ، هم هغه ټینګه پښتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه د خیال توپک دئ، هم هغـــه وسله ګېنه ده
هم هغه د ننګ مـــورچـــل دئ، بنې ډ که له نینو
د هم هغې ادې غېـــږ ده، هم هغه ماشوم لوی سوئ
د غیرت و ننګ داستان یې، د زانګو للـــو للـــو
نن جګړه د سرنوشت ده، نن شېبه د هست و نېست ده
فیصله یـــــې ده په توره، په توپک و په تـــوپو
په جرګو مرکو نه سي، زور د تـــوري ورښکاره کړه
د خوشحال بابا وصیت دئ، باندې تنـــګه کړه اورشو
ډېره سختـــه ازموینـــه پر دې قام ده نن راغلـــې
ډېرې سختـــې شپې و ورځې دې تېـــرېږې پر مړو
که مو لـــږ څه لتـــې وکړه، شـــرم و پیټ به وي راپاته
د بابا رېـــږه به کل ســـې د نامـــــــردو په چړو
دورمئ درومئ پر مخ درومئ، تر شا مه ګورئ زلمیو
د برې پاڼه مـــــو ثبت ده، د نـــرې پـر تاریخـو

کابل- ۱۳۲۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

انجام

نه ملنګ د زيارتو سوم نه په مينه کي مجنون
نه پرسد نه ليونی سوم نه چادي نه افلاتون
نه مي ښه ورځ ده ليدلې نه آرام نه آسوده سوم
نه مي سوده د زړه کيږي شپه و ورځ يم ځګرخون
نه په فکر د اولاد يم نې د کور په غم ويشتلئ
نه د ځان نه د جهان سوم عجايب شاني ژوندون
نه پر لوړ ځم نه پر ځوړه نه پر ښی ځم او نه کيڼ ته
پر لمن مي ميخ وهلی دايمي يم پر سکون
نه قادر يم پر خبرو نه مي وس د چوپېدو سته
نه مختار يم نه مجبور يم څه کانې دي د جنون
نه د سياله سره سيال سوم نه له غيرو سره غير
نه مي خپل آن دی منلی نه قانع سوم په مضمون
په خپلوي کي بيګانه يم په پرديو کي آشنا سوم
له اغيارو سره دوست سوم له دوستانو مي بېلتون
نه د سر سوم نه د پای سوم نه د لر يم نه د بر يم
تر آغاز مي انجام مخ ته سر چپه ګرزي ګردون
نه روا نه ناروا سته په مذهب کي د رندانو
تقدس د دود دستور کړمه سرکښنه له قانون
نه په سپينو ورګډېږم نه د تورو يم ملګری
يو معصوم شاني موجود يم پاک سپېڅلی و پښتون

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبرېزه کاسه

لا تر څو به دي پر بدو ، څپېټي در غوړوم
لا تر څو به تجاهل کړم، ځان به نه پـه پوهوم
توپاني میني مجبور کړم، فریادي چیغي مي وکړې
سېلابي اوښکي مي توی کړې، غمجن زړه په سړوم
لباسي دنیا په تنگ کړم، مصنوعي خندا مي نه زده
د ژړا پر ځای د زړه کوښلي ویني تویوم
طاعوني رنځ دی راپوري، د علاج واری یې تېر دئ
چي طبیب خبله رنځور وي، نور به څه گیله کوم
نفساني خوا ده غالبه، روحاني ترون دئ پاته
نوراني ډېوه خاموشه، پر تیارو شپې تېروم
ایماني جذبه په کار ده، وجداني عمل لازم دئ
شیطاني کړه وه کارونه، زې په سر اور لگوم
فرعوني نشې کړئ ماتي، طاغوتي پلانونه شنډ کړئ
بله لار نسته زلمیو ، خپلي غاړي خلاصوم
فرهادي تېشه راواخلئ، پر سرور کړئ گوزارونه
شېرین ژوند یې هلاهل کړئ، زه خپل زړه په یخوم
حوادثو یو اخیستي، لوټه ړدم گام پر ایږدمه
ښه پوهېږمه معصومه، هسي ځان په غولوم

کابل – ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

افتضاح[4]

څه مفتضح مراسم، څه مبتذل نطقونه
څه مصنوعي خوشحالۍ، څه د ريا ډولونه
ټول يې په زور راوستي، پر ټولو حکم سوئ
ټول زړه نازړه دي رهي، پر خولو يې دي قلفونه
که ځوک چکچکي کوي، او يا شيندي گلونه
په خپلو کړو شرمېږي، پټوي تور مخونه
پر څه گلونه شيندئ؟ پر څه ډولونه وهئ؟
د چا له پاره غورځئ؟ چاته رقصونه کوئ؟
لکه چي هېري مو کړې، ها برندي برندي ځوانۍ
ها په قبرو کي پرتې، ها ستړي ستړي هستۍ
لکه چي هېري مو کړې، ها د شهيدو جنډۍ
ها په لکو قربانۍ، نه هېرېدونکي بدۍ
لکه چي هېري مو کړې، ها په هفتو بمبارۍ
ها په زرو ککرۍ، هغه د مړو غونډۍ
لکه چي هېري مو کړې، د سره لښکر بې رحمۍ
د سپينو ورځو ډارې، په نيمو شپو کي غدۍ
لکه چي هېري مو کړې، ها په کلونو سختۍ
هغه د غاړو زندۍ، هغه د پښو اتکړۍ
لکه چي هېري مو کړې، ها سر پر سر تلاښۍ
ژوبله و مرگ و ورانۍ، يا د دښمن زور زياتۍ

[4] د ۱۳۶۵ش کال د مېزان مياشت وه. د روسانو د ديپلوماتيک شيطانت په سلسله کي د روسي پوځ شپږ غونډه له کابله ووتل. د کابل واکدارانو د دغه ورځ د بدرگۍ! په خاطر ډېر مبتذل مراسم ترتيب کړي وه. په افغاني نجونو يې د روسانو په غاړه کي گلان واچول. دا مراسم د هر خساس افغان په زړه کي د خنجر واری و. دغه شعر په هماغه وخت کي وويل سو. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چي نه سوځيـــــږئ، پـه اسوېلو د کونډو
يا مو پر سترګو پردې، او يـا هيڅ شی نه وينـئ
دا څه د پېټ خبـري، دا څـــــه د شـرم کارونه؟
ولي مو هېري کـــړلې، د پلـــرو نېغـي بګړۍ
يو لږ څـــــه شرم په کار، د پلار د پتـه څخـه
ډار دئ په کار د تاريـــخ، لــه قضـاوتـه څخه

کابل- ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پولیګون دښت

د پــولیګـــون پر دښتــو
پــر خـــړو خـــړو تپـــو
پر دغـــه لـــوړو غونډو
ماتـــه څېــرې ښکارېږي
زه انســـانان وینمـــه
دېري شناخته قـــواري
دېـــر اشنایان وینمـــه
دېري معصـــــومې بڼې
دېر دېر دوستان وینمـــه
ژیــړي لـــوېدلـــي زامي
دنګـــر دنګـــر مخـــونه
دېـــري بې خـــوبه جولي
په شکنجـــو کلوچ لاسونه
په بـرقـــو سوي ګوتـــي
په شـــوکـــو وچ هـــډونه
د بـــولډوزر په پنجـــو
پـــه ژوندون ښخ ســـرونه

++++

پـــر دې نامـــــرده دګــر
پـــــر دغه ارت میـــدان
څومره سینې سوې غلبېل؟
څه ځیـــګرونه غار سول؟
څومــــره تنکي خیالونه
لـه هـوسـونـو جـار سول
څه ښایستـــه مخـــونه
څه ښکلـي ښکلي ځوانـی
څومـــــره د خیال بربتونـه
څه دنګي دنګي هستـــی
څه غیـــــرتي ککـــری

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه جګـــي لـــوړي مـرۍ
د نامـــردانـو پـــه لاس
د ظالمـــــــانـو په لاس
د مـرګــي غېږ ته ولاړي !

++++

اې زمـــا نازک زړګيـــه !
اې زما بـاريک احساسه !
څومـره بـــې مهره سولې؟
څومــــره زمخته ســـولې؟
په چيغـــو چيغـــو ژاړه
ياد د يارانـو کـــــــوه
سرې کړه د ستـرګو کاسې
ياد د دوستانـــــو کـوه !

د پوليګون دښت - کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه دي دي په یاد

نه دي دي په یاد چي زما ملالي د میوند پر دښت
سپر کړله سینه د ګوره ګانو و ګولیو ته
توغ د آذادۍ یې لوړ اوچت رپانده وساته
ټيک نه سو فرنګ زما د خورلڼو و بولیو ته

++++

نه دي دي په یاد چي د احمد په ابدالۍ توره
لر و بر پښتون سو یو وجود په جنګیالۍ توره
یو ځای سو جیحون و اباسین په توریالۍ توره
غوڅي يې کړې مراندي د دښمن په هوډیالۍ توره

++++

نه دي دي په یاد چي زما میرویس په پښتني عزم
ګرګ يې له ګرګانو سره تېر تر اصفهان کړلو
شرنګ يې د تېرې توري لا اوس هم زما په غوږ کي دئ
حک يې پر ډبره د آزاد ژوندون نښان کړلو

++++

نه دي دي په یاد چي آزادي مي له حمیده څه
نوم د عدالت مي دئ زده کړی له فریده څه
ننګ و غیرت دواړه مي ترکیب د مور د پیو دئ
ویني د عظمت مي فوارې له هر وریده څه

++++

نه دي دي په یاد چي ستا سلف ما ځغلولئ دئ
ما په اکبري مټ مکناتهن را څملولئ دئ
ما پر دغه مېنه د ایمل و دریا خان په یاد
څلی د ویاړني مي اوچت لوړ درولئ دئ

++++

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه دي دي په یاد چي ټانک یې ویلي په سوکانو سو[5]
بـــرم یې مسخره زموږ په تنکیـــو شازلمیانو سو
قوم یې شرمنده سو ، خوږي سترګي لوړ کتای نـه سي
تن یې نوکـــــي نوکــــي په غاښونو په نوکانو سو

++++

نه دي دي په یاد چي ټوکي نه وي د زمـــریانو ښکار
تا لکه چـي بند باله د خســو زمـــوږ کلک حصار
تا لکه چي تـــور باله د غــــرو د عقابانو کــــور
تا لکه چي خوشـــي مسخـــره باله زموږ درونـد وقار

++++

تل بــه دي پـــه یاد وي د اولس د انتقـام لمبـــــې
دا د کنـــــدهار و د هـــــرات و د دانګـام لمبـــې
رېږدي به ماشوم ستا په زانګـو کي زما لـه نـو مه څه
تل بـه دي پـــه یاد وي زمـــا د رزم د انجـام لمبـــې

ده خواجه - کندهار - ۱۳۲۵ش

---

5 دغه ښکلی شاعرانه ترکیب د ګران عبدالباري جهاني ایجاد دئ. زما هرګوره خوښ سو او دلته مې د تضمین په توګه راوړئ دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه پروا ده

زما د توريالي قام سر خرويي که پکښې نغښتې وي
ويني چي تويېږي څه پروا ده؟ تـــــــوی دي سي
جنګ د آزادۍ کـــي کـه ښارونه کنـــډواله سوله
خاوره يې زما سترګو ته توتيا ده، کـــــوی دي سي
زوی مي ځوانيمرګ له خدايه غوښتی که بې ننګه و
جــګه کــه شمله پــرې د ابا وه، لـــــوی دي سي
زمـــــوږ د آرزوګانــو وچ دښتونه چي خړوب نه کي
څه کړمه آمو؟ خوښه مـــــيي دا ده، جـــوی دي سي
دوی د پت پـــه بيـــه د ښايستـــو د غېږ لايق سوله
زما ځينـــي تــــوبــــه د نصوحا ده، دوی دي ســـي
غچ له زندګيــــه کـــړ معصـــوم د ميخانـــې ملنګ
روږد که په دي ځای سو، زما سلا ده خـــوی دي سي

کابل - ۱۳۲۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شهيدانو چوک
يا
رنځور کندهار[6]

څه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولـــــــۍ باندي اورېــږي
څه خطا ده ځني سوې؟ چې پـــــــه وينو کي لمبېـــــږي

++++

څه گناه د دې ماشوم ده؟ شنـــــــي خاوري لاندي بانـــدي
بابا غواړي بابا نستـــــــــــه بابا سو تر خاورو لانـــدي
کله پورته ځي په ځغاسته، کله کښېنتـــــــــه کله وړانـــدي
کـــــله ږغ وکي و مورته، کـــــــله ژاړي کـــله خانـــدي
د مورلېچې يې مات سوي، پرې يـــې دي دزړگي مـــراندي
په حسرت د شوم راتلونکي، وهـــي چيغي وايـــي ساندي
څـــــــــه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولۍ بانـــدي اورېږي
څه خطـــــــــا ده ځني سوې؟ چې په وينو کـــي لمبېـــږي

++++

څـــــــــه گناه د زوړ بوډا ده؟ په تن سترې په زړه ستـــــرې
زماني په ژوند محکوم کـــــړ، که نه وخت وای بايد مــــرې
د زوی کونـــــــــــډه سوه ور پاته، ستر و تـــــر يې اولادونه
د گړوب سوي دوکان مخته، هېښ پېښ ناست چورتونو وړې
نه يې ديد دسترگو پاته، نه يې سبک ستـــه پـــه لاسو کـــي
نه د بل د مزدورۍ دی، نه يې وس چې واخــــــــلي پـــــرې
څـــــــــه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولۍ بانـــدي اورېږي
څه خطـــــــــا ده ځني سوې؟ چې په وينو کـــي لمبېـــږي

++++

[6] دا شعر د کندهار د شهيدانو د چوک (هرات دروازه) د بمباريو په خاطر ويل سوی دی. وايي چې د دې بمبارۍ په نتيجه کي دوه سوه جنازې پر اوږو واخستل سوې. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه گناه ده د دې پېغلـې؟ د خوښۍ ورځ يې غمگـــى ســو
ژړ پلـــــــــوى د واده يې، د غمـــونو تور تېکرى سو
د ښادۍ د شپو سرود يې، د بمـــــو دربى درزى ســـو
د اينديکې پر ځاى يې گوره، د زخمـــي زړگي خرکـــى سو
نې پوره سوې ارزوگـــــــاني، نه يـــې وکښل ارمانونه
د وصال په لومړۍ شپه يې، ميـــره مړ ســـو ترې پردى سو
څـــــه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولۍ بانـــدي اوربېږي
څه خطـــــا ده ځني سوې؟ چې په وينو کـــي لمبېـــږي

++++

څه گناه د دې اولس ده؟ ســـرې سکروټـــې دې پر اوري
خپله مېنه ورته اور سوه، چيـــرې ولاړ سي پر کـــوم لوري
هديرې ســولي په ډکـــې، قبرکن نه په رسيــــــــــږي
آفرين و دې تکا تـــه، زړه يې نه چـــــــــوي لا ښوري
نه يې دلته دي څه پاته، نه يې هلتـــــــــه ټېکاو کيـــږي
لا لهانده سرگردانـــه، گرځي هيستـــــــــه دوري دوري
څـــــه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولۍ بانـــدي اوربېږي
څه خطـــــا ده ځني سوې؟ چې په وينو کـــي لمبېـــږي

++++

که گناه آزاد ژونـــــدون وي، صدقه تر گناهگار ســــــــم
که د کور مينـــه وي جـــرم، د مجرم تر نامه جار ســــــــم
که تعدى د قـام دوستـــي وي، دې تعدى ته دي تيار ســـم
که د ژبې په تـور تـــور وي، له تورنه دي نثار ســـــــــم
که کړلـــي مـو په دې چـــــــــــي، له پريو يــې ده کرکه
له دې کــــــرکي دي قربان، زه په يو وار نه په څو وار ســـم
څـــــه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولۍ بانـــدي اوربېږي
څه خطـــــا ده ځني سوې؟ چې په وينو کـــي لمبېـــږي

کابل - ۱۳۷۵ ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

هيڅ مي باور نه و

هيڅ مي باور نه و چي يو وخت به زما مـړام احساس
دومره اورنی سي چـــي په تاو بـــي سره لمبه سمه
نه مي لوېده زړه ته چي يو وخت به زما د مغز پـــردې
ډکي له شعـــــرو سي په الهام بـــي لـــو لپـه سمه

++++

هيڅ مـــي باور نه و چـــي دا پوړندي به اور گرځي
گور به سي دښمن ته سوځند دښت د عرسات بـه سي
غوځـــي به تنـــي و ككـــرۍ د ســـركښانو وي
زموږ ماشوم به لوی سي، بت شكن د سومنات به سي

++++

هيڅ مـــي باور نه و چـــي دا كلكه پولادي پنجـــره
ماتـــه بـــه پـــه چاودو گـــوتـــو زما د ليونيو ســـي
ياد به مــــي ژوندی د ميړنيـــو نيكه گانو كـــړي
نيغه به شمله زمـــوږ د كـــړو وړو بگـــړيـــو ســـي

++++

ما وي خدای خبر چي دا اوريځ به اميـــدواره ســـي
لوی به كړي په گېډه كي د ننگ و د غيـــرت تخـــم
و بـــه اوروي د عظمتـــــونـــــو اولنـــــی باران
شين به كړي زرغون به كـړي د پت او د عـــزت تخم

++++

هيڅ مي باور نه و چي دا خاخكـــي به رودونه ســـي
نه مي لوېده زړه ته چي به مات زاړه طلسمونه ســـي
زه د بد بينۍ په افســـون دومره مشبوع ســـوئ يم
ما وي خدای خبـــر چي بـه راويښ دا اولسونه ســـي

++++

راسه نن يـــــي وگـــوره بابكـــه ننـــداري كـــوه
ستا د ملالـــــــۍ نكلونه خوشي افســـانې نه وي
ستا د ميړنيـــــــو اتـــلانــــــو مستانــــه ناري
خوشي بابـــولالـــــــي نـــه وي، تشي ترانې نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

++++

نن هم په مغزو کي هغه شــور هغه نشه خـــوندي
نن هم په رگـــــــو کي هغــه مسته پښتنه وينه
نن هم په لاسو کي هغه سپک هغــه مغزن قـــوت
نن هم پـــه سينــــو کي ليونـــۍ و رندانه مينه

++++

نه دي زموږ سرکښي ولـولـې د اېلېـــــدو نه دي
نه دي زموږ رنگيني سرې غــونچــې د رژېدو نه دي
نه دي زموږ هوډجني قافلـــې د درېـــــدو نه دي
نه دي زمـــــوږ لرغوني تـرانــې د هېرېدو نه دي

خير خانه - کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي خپه

ډېر مي د ښايست په تمه روني کرې شپې کـړلـې
ډېر مي د خيالو په زمزمو شلنډې بيدې کـړلـې
ډېر مي ستا د خوب په ليدو بلې شمعې مړې کړلې
ډېرې مي پر زړه باندې اوارې ستا کانې کړلـــې

++++

څومره اوږدې مياشتې لنډ کلونه زما په برخـه دي
څومره ستړې ساه اوږده مزلونه زما په بـــرخـه دي
څومره بې درمانه سخت رنځونه په ما پورې ســول
څومره کړاوونـــه زحمتـــونه زما پـــه برخه دي

++++

نه يمه پولاد چـې پـه ســوتک بـــه لا کلکېږمه
نه يمه الماس چـــې تـــر ښيښې به لا هـــم لـوېږمه
ماتـــه په نصيب کـــې نيمــې برخـــه د آدم راغله
صرف (تر ګل نازک) يـــم چـــې نولېـــږمه ژړېږمه

++++

مينه که په دومــــــره زغم پالې خو مېـــړنې په وي
ځان که سوځـــوې په حــــوادثـــو سپلنـــې به وي
ژوند چې په دې بيه پېـــرودې چور لېونې بـــه وي
بل که په خبرو غـــولـــــوې، آخر کوچنې بـــه وي

++++

پرېې مې ږده احساسه چې يو لږ څه خو هوسا سمـه
پرېې مې ږدئ مرګونـــو چې د ژوند په تماشا سمـه
پرېې مې ږدئ ژړاوو چـــې يو ځل خو په خندا سمـه
ګونـــدې لـــه غمـــونـــو له دردونـــو را جلا سمـه

++++

(c) ketabton.com: The Digital Library

گونـــدي په دې ستـــړو انداســـو هم د مزله سمـــه
گوندي په دې ورکو قافلــو کـــي لار پيدا کمـه[7]
گونـــدي په دې ډېرو اسوېلـو کي د اميد غمـی
ببرته په لاس راســي و نــړی تـــې هويـــدا کمـه

کابل - ۱۳۶۶ش

[7] کمه = کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوثري ثاڅكي

ولي چـــوپ يـــې زما زړګيـــه؟ پسرلی دئ نو بهار دئ
د غوټـــۍ د زفاف شپه ده، بخملـــــــی پالنګ هوار دئ
د شبنم کوثـــري ثاڅکـــــو د يخنيـــو ګناه پرېـــوله
ترحم ته يـــې نرګس لاس پر نامه ســو، پـــه وقار دئ
د شبــــو د عطــــــر وربم، هوســـۍ شوخه ميداني کړه
د چمن پر بخمل رغړي، هـــم بستـــريې ګل نګـــار دئ
و شهيد غاټول ته ګـــوره، ســـور کفنه راښکاره ســـو
د بهار پـــه عــرسات کـــې، د جنت پـــه انتظـــــار دئ
د ګلاب په اننګـــو کـــې، اغېـــزې د مينـــې ښکاري
بورا ځکـــــه ده بېتابه، و مچکوته يـــې تلـــــوار دئ
شهامت د ســــروي ويني، په درست ژمي کې خم نه سوه
پر اوږو که يې هرڅومره، پروت د واوري سنګين بار دئ
چي ناخـــوالـــــي د ساړو او د يخنـــۍ يـــې وليـــدلي
د چمن غوني زيږه سول، تک شين واوښتـــئ په قار دئ
مبارک دی ســـــه بلبلـــه، د وصال تاپـــی دي راغـــئ
د اغزيو پروا مـــه کړه، ګاونـــډی چـــې يې دلـــدار دئ
د خزان اهـــريمن راغـــئ، د ګل پښـــو ته په سجده سو
فرشتـــې د رحمت ناځـــي، آزادي چـــې يـــې شعـــار دئ
خوشحالـــي کوه معصــــومه، مسافـــــر لالی به راسي
ما پر نېک شګـــون نيـــولئ، دا د نـــوي کال بهار دئ[8]

کابل - ۱۳۲۲ش

---

[8] دا شعر ما په کابل کي په داسي حال کي وواېه چي د وطن او منطقې ټولو جرياناتو حکم کاوه چي هيواد کي به آرامي او ثبات راځي. خو وروستيو حوادثو نه يوازي (مسافر لالی را نه ووست) بلکي زه يې هم مسافر کړم. اوس دغه کرښي په کوئټه کي کاږم او د مهاجرت شپې تېروم. (هوتک) ۱۳۲۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

توبه يې تر بدترو

له قلم سره مي بيا سوله د زړه پته خواله
بل مونس راسره نسته، تشو مه ورته زړه
ما علاج کړ د دردونو د سکوت په درملونو
نتيجه يې سرچپه سوه، د زړه تپ لا شوريږده
د تقدير اراده گوره، څه عجب لوبه روانه
سره گډ دوست و دښمن سوه، دښمن دوست و دوست دښنه
زرنگيو ته مو پام سته، څه کاني يې په موږ وکړه
د پښتون مينه ورانبږي، پخپل لاس د پښتانه
هم يې ويني تل توئيږي، هم يې کور ور کنډواله کړ
هم بدی سوې ورته پاته، هم يې لاه په وينو سره
هم مهجور پر هيوادو دئ، هم يې گړوبي سوې کلاوي
وطنونه تول په ډک سول، نابللي مېلمانه
هم يې هېره ترې ماضي سوه، هم تياره يې مستقبل سو
(پور پر غاړه مېړ مرداره) دی د مرگ په خوب بيده
ظواهر يې د خانی دي، خو محتاج د بل و لاس ته
نه له پلاره څه ورپاته، نه ورپاته له نيکه
روايت له نورو نه کړم، زه پخپله يې شاهد يم
چي زموږ د انگړ ناوې، په پساله کي زنگېده
نه يې غم چېرته ليدلئ، نه يې وير چيرته کتلئ
د خوښيو بارانونه، شپه و ورځ پر اورېده
نن د زوی په غم غمجنه، د کونډتون په درد دردمنه
د خوښی گدا تعويض سوه، د ماتم په څرخېده
لا لهانده سرگردانه، لار و ليکه ځني ورکه
حوادث باندي کوترم سول، مړه يې سوله ورته خپه
د تدبير واری يې تېر دئ، منتظر و تصادف ته
لا رويان د عقل ناست دي، له خندا څه ورته شنه
پر دا نورو مي غبطه سي، څه آرام ژوندون يې وکړ
پر تنديو يې زموږ کښلي دي (په وينو لمبېده)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جرس کړنګـــــــى يــــــې اورو ، خـو منزل ته نه رسېږو
چي اوښبه مـــــــو انايــــــي دئ، که مــــزلونه دي اوږده
خدايه ته مو سې پـــر زېرمه، عاقبت مـــو دي پـــه خير وي
نن خـــــو خدايږو مــــزه نستـــــــه، ټول خوارږه سوله ترخه
دا ارمان مــــي راپــوره کـــړې، چي دا کور بيا ودان ګورم
د دې خـــړو کوڅو مټ ســـي، د ښايستـــو سترګو رانجه

کابل - ۱۳۶۷ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمني روى

له روغ رمټ ســـېري ښخه رنځـــور مه جوړوئ
په جبر لـــــه ميشته وو نه مهجـــور مه جوړوئ
وروري عزيزولي مو په نــري سپنسي پټليس ده
د ميني له نغـــري د غم تنـــور مـــه جـــوړوئ
نيازمنو در قربان سم عواقبو ته يې ځيــــر سئ
په لوى لاس له ځوانكـــي نه ناســور مه جوړوئ
په بده ورځ پرديــــــو ته لا هم ســـړي اړ كېږي
له خپل سكنـــــي ورور ښخه تربور مه جوړوئ
په هــر گام و قدم كي د وطـــــن مصالح گورئ
د نفس له خواهشاتو ، دود دستور مه جـــوړوئ
معصوم وايي د زلمو په وينو دا سوبه روزي سوه
له دي مقدور بري نه نامقـــدور مـــــه جوړوئ

كابل - ١٣٦٧ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه سوده

که په شان د منصور ځوړند په درانه ســـوم
دا هم شکر چي له مينـــي بېـــزار نه ســـوم
قرباني که مي خپل ســر تـــر ښکلـــو نه کړ
په دروغجنــــه مينـــه يې شرمسار نه سوم
که پــر بده ورځ يــم لیــري له دوستانــو
غنيمت ګڼمـــــه دا چــــي اغيار نــه سوم
که بلبلو ته ســـــور ګل د ګلشــن نـــه يم
دومره سوه چي عليحده ورتـــه خار نه سوم
که تسبيح مـــي د تقـــوا په لاس کي نسته
دومـــــره بس ده چي متهم په زنهار نه سوم
دري ګــــزی ډک پـــه بـــي پتـو ښايسته وو
حمد دئ خدای ته چي يې زه خريدار نه سوم
که مي توري تـــه لاس نه رســـي معذور يم
ګوزارونـــه د قلـــم کړم پـــه ډار نه سوم
اسوېلي مــــي نښانه د خــــوږين زړګي ده
خير که چوپه خوله يم ناست په چغار نه سوم
استشهــاد پـــه خپل نامـــــه کوم يارانو
چي موسوم يم په معصـــوم ګنهګار نه سوم

کابل - ۱۳۶۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپېڅلی احساس

که د پســــــرلي په باران
سمسور سي باغ د چمـــن
او یا د لمر په شغلــــــو
روښان سي ټوله وطـــن
یا د سهار پـــــه پـرخـه
خوښ ســي گلاب یا سمن
د بلبـــلانــــــو په ږوږ
محشر سي جوړ پر گلشن
مسیـــــحا دمـه وړمـه
څیـــــري د مـړو کفن
زما شعـــــــري ولولې
زما د زړه اند ېښنـــــــې
زما د احساس موجـــونه
زما د مغـــــز پـــردې
رالـــــــړزولای نه سي
ښخه چي ولې؟

او یا د پېغلـــــــو ښکلا
د هغـــــــوی ناز و ادا
د ښکلـــــــو سترگو حیا
د مینـــوشانـــو غوغا
د ساقـــــــي ډکي پیالې
رقص پایکــــوبي و نڅا
یا د رندانو تـــولـــــی
شــــوندې د میـــو مینا
زما شعـــــــري ولولې
زما د زړه اند ېښنـــــــې
زما د احساس موجـــونه
زما د مغـــــز پـــردې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رالمســــولاى نه ســـــي
نېخه چي ولي؟

که د مظلــــومــو چيغـــي
او يا معصـــــوم آهــونه
د نـــــازولــــــــو ژړا
اورم د ويـــــر ســـرودونه
پر اهاړينــــــو دښتــــــو
د سرو غرمو مزلــــــونه
او يا د کــــــونډي ناوي
د واده ســـــره لاســـــونه
يا د جګــــــړي نوم اورم
يا د تـــــوپـــــو درزونه
يا د ګوليــــــو شپېلکی
د طيــــارو ږغـــونـــــه
آه چـــــي وام سره لمبه سم
پر ســــر کــــم بل اورونـــه
اوه چــــــي وام تندر سمـه
وران کــــم دا غټ برجونه
اخ چي وام شپې روڼي کړم
ليکـــــــم د سوز شعرونه
زما شعــــري ولولـــــي
زمـــا د زړه اند ښنـــــــي
زمـــا د احساس موجـــونه
زما د مغــــــــــز پـــردي
رالـــــــړزولای نــه سي
را وينښــــــولای نه ســـي
نېخه چي ولي؟

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ازل کښلي

په دي دومــره نعمتو کي پښتــــــون شوم پاته دئ
د دنیا له لذتـــو څخه محــــروم پاتـــــه دئ
تصنــــع سوله په گــــډه، لباسي سوله کارونه
د ښکلا و د ښایست یـــــوازي نـــوم پاتـــه دئ
د رحمت د باران څاڅکي، د غضب په اور الیش سول
صدف پټـــــه خپله خوله کړله مکتـــــوم پاته دئ
د وفا کمبله ټـــوله، د ښایسته وو بازار ســـوړ دئ
د هوس واری مــــي تېر ســـو راته گروم پاته دئ
د قدرت ټول وسایل یې په کار واچـــول عاجز سول
اوس نـــــو بل څـــــه نه دي پاته، یو اتوم پاته دئ
د ببلتون ترخه جامونه مــي د وصل په نیت نوش کړل
اوس نه وصـــل نه ساقي ستـــــه، خالي خوم پاته دئ
د پښتـــون پر کــــرونده یې د نفاق نیالگی ایښئ
د گلاب پـــر ځای اغـــزی و یا زقـــوم پاتـــه دئ
یا اجل په مرگ محکـــوم کړل یا غائب سول له نظره
د نیکه بابا پــــــر مېنه یو معصـــــــوم پاته دئ

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

انسان

څه عجب شاني موجــود دی
څه مغلق يې ساختمـــــان
په ښـکاره ځان اشــرف بولي
خو ارزل دی تــــر حيـــوان
چه د سکر شـراب وڅښـــــي
خپل ځان وبولـــــي يـزدان
حال د صحوي چي پر راســي
تر مېږي ســــــي ناتـــوان
که و ژوند ته ليـــــونی سو
هی تـــــــوبه يې له هيـجان
ټپ د ميني پر زړه وخــــوري
نه يـــــې آه وي نه فغـــان
خـــــو بيا کلــــه له لړ درده
لــړزوي مځکـــــه اسمان
کله ســـــــر تر نورو جار کي
خپل ځان نه وي بانـــدي ګران
خو بل وخت لـــــه ډېره سوخته
ورانـــــــوي ودان جهـــان
که د نور مينـــــه پر زور سوه
ځان مکـــــوټ کړي په يو آن
که يي زړه تور لکه سکـور سو
بيا دښمـــن ســـــي د عرفان
کله دومره ځان غټ حس کـــي
نه ځائيـــــــږي پر کيهـــان
بل وخت دومري سي کوچنوټی
په يو کونج کــــــي يې ګذران
تمــــــــــدن ټوله له دده دی
تــــرقـــــي د ده ارمـــــان

(c) ketabton.com: The Digital Library

خــو پــه ژوبلــه بيــا اتل دی
په مرگـــــــو کـي پهلــوان
د زمان بيـــــړی چي گــرزي
دی يـــې دئ لــوی کښتیـۍ وان
د تاريـــخ ټـول فجايـــــع بيا
هـــــم د ده د لاس نښــــان
بڼ د ژوند چي سمســـور وينـئ
دی د ده پــــــــــه لاس ودان
خو ورانـــــۍ تــه د دې بڼ بيا
جـــــــوړوي اتـــوم بمان
چي ويارني مي پــه زړه ســـي
پـــــــر ځگـر سمـــــه روان
خو چي بد يــې را په ياد ســي
وايــــم کاش نــه وای انسان
معصـــــــــوم نه دی پيـژندلئ
تل و ده تــــه دئ حيــــــران

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاڼي کربنې

که په حال د کونډو رنډو و بې وزلو خبر نه سي
ټوله ورځ که راته ګډ وي، زما پر زړه يې اثر نه سي
قافله د اولسو به شو په شو سي سرګردانه
خدايږو نه رسي منزل ته، چي پر لار برابر نه سي
د شفق له لړمانه څه، د سهار روڼا راوزي
په ګُره کي چي اور نه سي، تور پولاد به خنجر نه سي
د توپان لوړي باډاسکي به ببرې کي درې وړي
که ماڼو د طغياني ځپو و غښږي ته ور نه سي
د هغه لښکر د سوبې، تمه مه کوئ يارانو
چي يو ځلی د جګړې پر ډګر کنډ و کپر نه سي
د رحمت د باران څاڅکي به ونه وينئ په سترګو
اسويلي که د وېرجنو له کوګله بهر نه سي
د نغري قدر و قيمت به هغه وخت ورمعلومېږي
چي پر لوړو و ژورو د پردو دربدر نه سي
له تاداوه يې نسکور کړه، په پټليس کله رغېږي
دا ماڼې به جوړه نه کړې، تر څو زېر و زبر نه سي
چي سرې سبلې د مني، د ګل پاڼې ټولي توی کړې
غوټۍ پټه خپله خوله کړه، چي سبا ته پر پر نه سي
بېرولی حوادثو چي و هر څه ته شکمن دئ
واهمه د معصوم ځکه، وايي له بدو بدتر نه سي

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوخ نرخ

په تکه توره شپه پسي راځي د لمــــــر وړانګې
ورانۍ د باران جز ، خو پرې ابادي کــــرونـدې
الماس د حوادثو کـــه د زړه ښيښـــه درزي کړه
د صبر پتري غـــواړي، کنه ســوه ريچې ريچې
توپېر دی په تعبير کې چـــې پر حسن يې جنګونه
د چا شنې رانۍ خوښــې، د چا سپينې پښتنــې
دنيا يو مجمــــوعه ده د ګلانــــو او اغــزيــــو
ګلان ګېـــډۍ ګېـــډۍ وړه له اغزو ساته پايځې
د مينې په قانون کې د قيــــود ماده منســــوخه
حيران ستا و جرئت ته چې دا پوخ نرخ ماتــــوې
لايق د صفت نــــه دی مين زړه چـــې ژړا نه کا
ترې جوړ که اور لــړونی که رېغ نه يوست سريندې
پرده کې چې ځان نغـاړي له دوو حالو خالي نه وي
يا حسن د پــرۍ لـــري يا رنګ يــې بــې مزې
تاريخ د ژوند مو ټوله حماسې دي هنګامـــې دي
په زړه به ډېر ساده وي که شا کـــې سوله جګړې
بېرېږه له سکونه، خځېـــــدو کې څه عيب نستته
د شنې چينې اوبه ســــې په ډنډونو کې ورستې
معصومه ځان سمبال که کړاوو ته که ژوند غواړې
بقاء ده پــــه جدل کــــې دا آئين د زمانـــــې

کابل - ۱۳۶۲ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه يې کوم

په محک چي ګلپ راووزي سور وښی به څه کوم؟
چي کاروانه د کوچني کړي، لـوی سړی به څه کوم؟
پسرلی خو يو سمبول د غــوړېدو او خندېدو دئ
چي خندا سوه راڅـــــه هېره، پسرلی به څه کوم؟
صدقه تر هغه سر سم چي په عشق کي سودايي وي
که په مينه مجنــــون نه وي، ليــونی به څه کوم؟
صحرا ډکه په کـودرو ، د خاشــي ارزښت يې نسته
چي مي کومی پـه لوند نه سي، سروبی به څه کوم؟
د لښکر سياهي يې بولـــه، تېر نه دي مه په وياړه
چي پر بده ورځ مل نه سـو ، خپل پردی به څه کوم؟
ظواهر مي خطا باســــي، د باطن ګټه يــې وايه
که په يخ په ښه را نه غئ، سپين کـوسی به څه کوم؟
چي په غم مي خوشالېږي، په ماتم مي هــوسېږي
په څه درد به دراني خوري او غلجی به څه کـــوم؟
چي لورينه يې پر کونډو ، يتيمانـــو د قام نه وي
سړېنی بـــه څـــه کـــوم؟ بيټنی بـــه څـــه کـــوم؟

کابل - ۱۳۶۲ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاينات

چي پر نورو مو خنـدل هغه راوسوه
اولني ياران مو ټوله تـور لېمه سوه
حجابونه د معنا چي ســوله پورته
چي ګنهل مو مستقيم هغه کاږه سوه

کابل - ۱۳۲۵ش

د هستۍ شرط

چــي يــي ختمــه پخــول د آدمـــــزاد
ايښــــووئ چــــي د بشر د کــــور بنياد
د هستۍ بار تي په دي شـرط اوږه ورکړه
چــي پـــه ژوند کـــي به دايم يمه آزاد

کابل - ۱۳۲۵ش

جګه غاړه

خـه ارزوګاني د ګور دبنـدي سوي
خومره ککـري، کام د مرګي ســوي
جار تر ها سترګو، قربان تر خولويې
چي نه سوي ټيټي، نه په زاري سـوي

کابل - ۱۳۲۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

رجا

که مي نن زړگی له غمــه څخــه شين دئ
یا له سترگو مي روان د اوښکو سين دئ
هره سخته دوي خوښــۍ لري په وړاندي
دا مي دين، دا مي آئين دا مــي یقين دئ

کابل - ۱۳۲۵ش

آخر ولي؟

ولي مو راوینښ کړم د ځوانۍ له خواږه خوبه
ځله مـــو رابېل کړم له جنـــون له لیونتوبه
اوس په لا علاجه رنځ اختـــه یم نه رغېږمه
هی تـــوبـــه ! د مغـــز له ایشناوه له آشوبه

کابل - ۱۳۲۵ش

آغم ځیلو !

آ سترو سترو ! آ جل وهلـــو !
آغـــم ځیلـــو ! آنازولـــو !
لمبېږئ تاسي په خپلو وینـو
گټه یي بل وړي، آو بر ژړلو !

کابل - ۱۳۲۲ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

واقعي مسئول

دا چي ويني نن بهېږي دي مسئول لوی قدرتونه
اچولي يې فتنـــې دي جنگـــوي سکني وروڼه
نه په غم کي د بشر دي، ني لورينه پر انسان سته
ازمويې خپلي وسلې و خرڅوي خپل توپکـــونه

کوئټه - ۱۳۶۸ش

پښتانه

ماضي مو د وياړو او مفاخـــرو مجموعـــه ده
تاريخ مـــو سر تر پايه کارنامه ده، حماسه ده
قدرت زما په قرعه کي آزادي تل را ايستلـــې
دنيا ته مـــې نامـــه نن جوړه کړې هنگامه ده
پامير د نړۍ بام دی زما بيـــرغ پاس پر رپېږي
ايشا يو ارت کـــور دئ زما وطن يې دروازه ده
سر خرويه ځکه گـــرزم چي غلام نه وم هيڅکله
د وينو په سېلاب مي مزرعـــه د تاريخ شنه ده
هيبت د سرو لښکـــــرو جهان تـــول و بيرولئ
تأثير زما د گـــوزار چي کوږ يې توغ و نغاره ده
اسمانه ښـــه يې واوره، په وازکومي درته وايم
افغان، پښتون پټان دئ يو مفهوم يـــوه نامه ده
ښايست، حسن، ښکلا تولـه د ميني تعابير دي
توپيـــــر دئ د الفاظو مسمی تولـه يـــــوه ده
کاروان د ارادو مو په مـــــزله نه ستومانېـــږي
نيستی ده د سالار چي مـــــو نن ورکـه قافله ده
غلط نه سئ زلميو، په حيلـــــو يې خطا نه سئ
روښانه لکه لمر ستاسی راتلونکـــې آينده ده

گلشن اقبال - کراچي - ۱۹۸۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې مِهره ساحل

د سمندر لــه تــوپانــو را تښتېدلـــي څپــه
له غټو سخــرو سره و نښته قطــره قطــره سوه
چي دا ښوی پرښي يــې مـــرجع د نجات وبلله
د اميدونـــو دنياګۍ يــې خـــوره وره سوه

++++

د حوادثـــو په سېلاب کي لاهــو سوي شاعر
د سرګردان موج په آينه کي يې خپل ځان وليدئ
د تودو اوښکو سمندر يې ګرېوانه ته تـــوی سو
له ارمانونــو ډک زړګی يې پکښي وران وليدئ

++++

د سر خوړلـــي څپې ژوند د حال په ژبــه وايي
هره کــرکنډه، هــره ګرګه دَرَسته مـــه ګڼئ
دا په ظاهـــره کي درني خوبــې احساسه تيږي
د خپل نجات، خپلي ژغورني وسيله مه ګڼـــئ

کراچي - ۱۹۸۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکه هديره

تندرونــــه پاس له هسکـــه راشـــوه ســـي
که سا کښ وي که بـــې سا ټول لو لپه ســـي
د چا لاس د چا مغـــزی و د چا گـــوتـــي
ســـي پيدا ، وربانـــدي جوړه مقبـــره ســـي
و ژونـــدو تـــه خپلـــه مېنـــه ســـره تبی سي
نامعلـــوم لور تـــــې روانـــه قافله ســـي
ځوک جل ووهـــې له تندي چـــولاوه ســـي
پردا نـــورو چـــي قاصـــد د اجل راســـي
د ژوندون له پټيي خلاص، مرگ يې پرده سي
مرگـــی حق دئ خـــو د ويـــر خبـــره دا ده:
ورک يې نوم، ورک يې مدفن و هديـــره سي

گلشن اقبال - کراچي - ۱۳۶۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

خزان پسرلی

پســرلی څه دئ؟ د ګولونــو موسم
د سپرېدنــو ، غوړېدلــو مـوسم
د بلبـلانــو د رېــزونــو محشــر
د ســرو ګلانــــو د وږمونو موسم

++++

زما له پسرلي څخه ښایست سو کډه
پر نازل سوئ دئ د وینــــو سېلاب
که په نامه یو څو غـــوټۍ غوړېږي
تاندي لباندي ســي په تیغ د قصاب

++++

پســـرلی راســـي خو ګلونه نه وي
که وي بیا ، هلته يې خوندونه نــه وي
د حمل نوم ورباندي مــه ایږدئ نــور
چي یو مخ مرګ وي، حیاتــونه نه وي

++++

سور ګل خو نښه د پســـرلي وه پخوا
نن يې ښایست، نن يـــې مزه ده تللې
ستخ سوله زړونه له سره رنګه څخــه
ازبس چـــي ډېري وینـــې ولیدلـــې

++++

د هندوکش له سپین واورین تندي نه
د ستومانـــۍ خولې موجونه وهـــي
اوښکـــي روانـــي د بابا پـــــر ږیره
د مخ شیلـــې یـــې تیند کـــونه وهي

++++

پر ارغنـــداب د غم څلـــونه ګرزي
لېـــږدوي، اړوي د غم کهـــولـــونه
د غم انـډېـ یـــې پر بارکړي، دروميي
پر ســـر باري یـــې وي غمجن سرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

++++

زما ارغسان نور مځکي نه ابوي
نېستوي غبږ کي د سرو قافلې
غورځوي خنډو ته د ګرګو پر ځای
د لاهو سوو انسانانو شغې

++++

مل به ليدل چي د هيلمند پر غاړه
څو کنډوالې وې د لرغوني زمان
په پسرلي به څه محشر سو پر جوړ
ورته راتلل به په زرو سيلانيان

++++

نن هره مېنه کنډواله کنډواله
تازه کوي ياد د لرغونو وختو
خو سيلانيان يې دي له خپله کوره
ننداره چيان يې دي د خپلو ملکو

++++

ښه پسرلی د ښې راتلونکي ننبه
د سمسورۍ زيرى په څنګ کي لري
د دې کوږداګو پسرلی بوله خزان
چي د وروري ادعا په جنګ کي لري

کراچي - د حمل لومړۍ ورځ - ۱۳۲۹ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهاجرت

په قرعه چي مي ختلې پر دښــــي ده
له ژوندونه مزه تللې ده، خـواري ده
په پاخه کاڼي مو تول (مهاجرت) کړ
لو بې پایـه و اوږده ســـرگرداني ده

کراچي - ۱۳۲۹ش

یادونه: د (مهاجرت) ابجدي ارزښت ۷۴۹ دئ او د وروستۍ مصرع ابجدي ارزښت هم ۷۴۹ کیږي - په دې حساب (مهاجرت) د (لوبې پایه و اوږده سرگرداني ده) سره برابر دئ. (هوتک)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library